

कर्जरोखेधारकांशी पत्रव्यवहार

- ७.१ कर्जरोखेधारकांशी पत्रव्यवहार करताना चिटणिसाने घ्यावयाची काळजी.
- ७.२ कंपनीच्या चिटणिसाला कर्जरोखेधारकांशी कराव्या लागणाऱ्या पत्रव्यवहाराचे प्रसंग.
- ७.३ नमुना पत्रे

प्रस्तावना

कंपनी भागाची व कर्जरोख्याची विक्री करून भांडवलाची उभारणी करते. भाग भांडवल हे कंपनीचे स्वतःच्या मालकीचे भांडवल असते तर कर्जरोख्याद्वारे जमा केलेले भांडवल हे कर्जाऊ भांडवल असते.

कर्जरोखे हा कंपनीने कर्ज घेतल्याची कबुली देणारा दस्तावेज आहे. कर्जरोख्याद्वारे जमा केलेले भांडवल हे कर्जाऊ भांडवल असते. कर्जरोखेधारक हे कंपनीचे सावकार/धनको असतात. कर्जरोखेधारकांच्या दृष्टीने कर्जरोख्यातील गुंतवणूक ही समहक्क भागातील गुंतवणुकीपेक्षा अधिक सुरक्षित आहे कारण त्यावर ठरावीक दराने व्याज दिले जाते. कर्जरोख्यांची विक्री ठरावीक काळासाठी करण्यात येते.

चिटणिसाला व्यवस्थापनाने घेतलेले निर्णय व इतर माहिती पत्रव्यवहाराद्वारे कर्जरोखेधारकांना कळवावी लागते. पत्रव्यवहार करत असताना विशेष दक्षता व काळजी घ्यावी लागते.

कर्जरोख्याचे वाटप केल्याच्या तारखेनंतर कर्जरोखे प्रमाणपत्र ६ महिन्यांच्या आत कर्जरोखेधारकाला वाटप केले जाते.

कर्जरोखे विश्वस्ताची नियुक्ती केली नसल्यास कंपनी जास्तीतजास्त पाचशे लोकांनाच कर्जरोख्यांची विक्री करू शकते.

७.१ कर्जरोखेधारकांशी पत्रव्यवहार करताना चिटणिसाने घ्यावयाची दक्षता :

कर्जरोखेधारकांबरोबर पत्रव्यवहार करत असताना चिटणिसाला खालील दक्षता घ्याव्या लागतात.

- १) **नम्रता :** कर्जरोखेधारकांशी पत्रव्यवहार करताना चिटणिसाने त्यांचा आदर होईल अशारितीने पत्रव्यवहारामध्ये नम्र भाषेचा वापर करावा. कठोर, असभ्य व उद्धट भाषा टाळावी.
- २) **तत्परता :** कर्जरोखेधारकांनी विचारलेल्या प्रश्नांना व तक्रारींना चिटणिसाने कोणताही विलंब न लावता योग्य प्रतिसाद देऊन त्वरित उत्तरे द्यावीत.
- ३) **कायदेशीर तरतुदी :** कर्जरोखेधारकांशी पत्रव्यवहार करत असताना चिटणिसाने कंपनी कायदा २०१३ मधील कायदेशीर तरतुदींचे व इतर संबंधित नियमांचे पालन केले पाहिजे. चिटणिसाने कर्जरोखेधारकांशी कायदेशीर बाबींविषयी पत्रव्यवहार करताना विशेष दक्षता व काळजी घेतली पाहिजे.
- ४) **पारदर्शकता :** कर्जरोखेधारकांबरोबर पत्रव्यवहार करताना चिटणिसाने जास्तीतजास्त पारदर्शकता राखली पाहिजे. त्यासाठी कंपनीची सत्य व अचूक माहिती, कंपनीची पत श्रेणी, कंपनीच्या आर्थिक स्थितीची सत्य व वास्तव स्थिती इत्यादी उल्लेख पत्रव्यवहारात करावा.
- ५) **संक्षिप्तता :** कर्जरोखेधारकांशी पत्रव्यवहार करत असताना पत्र हे संक्षिप्त व मुद्देसूद असावे. पत्रात अनावश्यक माहिती टाळली पाहिजे. याविषयी दक्षता घ्यावी.

६) **अचूक माहिती** : चिटणिसाने पत्रामध्ये अचूक व अद्वय्यावत माहिती दिली पाहिजे. माहितीत वास्तवता व सत्यता असावी. त्यामुळे कर्जरोखे धारकाची दिशाभूल होणार नाही.

७) **गोपनीयता** : कर्जरोखेधारकांशी पत्रव्यवहार करत असताना चिटणिसाने गोपनीयता राखण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. संचालक मंडळाने घेतलेले महत्त्वाचे निर्णय गोपनीय ठेवले पाहिजेत. त्याचबरोबर कंपनीशी संबंधित इतर महत्त्वाची माहिती उघड करू नये.

८) **कंपनीचा नावलौकिक** : कर्जरोखेधारकाशी पत्रव्यवहार करत असताना चिटणिसाने कंपनीच्या प्रतिमेस (नावलौकिकास) कोणतीही बाधा येणार नाही याची दक्षता घेतली पाहिजे.

७.२ कर्जरोखेधारकाशी पत्रव्यवहारांचे प्रसंग :

चिटणिसाला कर्जरोखेधारकांशी कराव्या लागणाऱ्या पत्रव्यवहाराच्या प्रसंगांमधील काही प्रसंग खालीलप्रमाणे :

१) कर्जरोख्यांच्या वाटपाबाबत अर्जदाराला कळविणे. (कर्जरोखे वाटपपत्र)

२) कर्जरोख्यांचे व्याज देण्याबाबत :

अ) व्याज अधिपत्राद्वारे

ब) इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीद्वारे

३) कर्जरोख्यांचे समहक्क भागात रूपांतर करणेबाबत पत्र.

४) कर्जरोखे परतफेड पत्र

७.३ नमुना पत्रे :

१) कर्जरोखे वाटप पत्र :

कर्जरोख्यांच्या मागणीसाठी प्राप्त झालेल्या अर्जाची छाननी केल्यानंतर जे अर्ज वैध ठरलेले आहेत अशा अर्जदारांना कर्जरोखे वाटप केल्याबाबतचे जे पत्र कंपनीकडून पाठविले जाते त्या पत्रास कर्जरोखे वाटप पत्र म्हणतात. कर्जरोखे धारकांनी हे पत्र जपून ठेवावे कारण या पत्राच्या बदल्यात कर्जरोखे प्रमाणपत्र दिले जाते. मागणी केलेले कर्जरोखे, वाटप केलेले कर्जरोखे, अनुक्रमांक, मिळालेली रक्कम, व्याज दर, परतफेड दिनांक इत्यादी तपशील समाविष्ट केला जातो.

दिशा इंडस्ट्रीज लिमिटेड

नोंदणीकृत कार्यालय : ४५/अ महाराजा कॉम्प्लेक्स, पंचवटी कारंजा रोड,
नाशिक ४२२ ००३.

(CIN : L56002 MH 2000 PLC 403633)

फोन : ४२२-०९६४५२६२

वेबसाईट : www.dishalimited.com

फॅक्स : ४२२-६९८७६५००

ई-मेल : disha5@gmail.com

संदर्भ क्र. : डी/डीएच/१८/१९-२०

दि. २० मे, २०१९

श्री. विजय मित्तल

२३० द्वारका, कारंजा रोड

नाशिक ४२२ ०३६.

विषय : कर्जरोख्याचे वाटपाबाबत.

महोदय,

आपल्या दिनांक ३० एप्रिल २०१९ चा अर्ज क्र. DI 8013 ला अनुसरून संचालक मंडळाने मला आपणास कळविण्यास सांगितले आहे की, आपणास प्रत्येकी १०० रुपयाचे १०% व्याज दराने १०० सुरक्षित अपरिवर्तनीय कर्जरोखे देण्यात आलेले आहेत. सदर कर्जरोख्याचा कालावधी ५ वर्षांचा आहे.

सदर कर्जरोखे आपणास संचालक मंडळाच्या दिनांक १६ मे २०१९ रोजी झालेल्या सभेतील ठरावानुसार आणि कर्जरोखे विश्वस्त करारातील आणि कंपनीच्या नियमावलीतील तरतुदीनुसार देण्यात आले आहेत.

कर्जरोखे वाटपाचा तपशील खालीलप्रमाणे

१	२	३	४		५
पृष्ठ क्रमांक	मागणी केलेले कर्जरोखे	वाटप केलेले कर्जरोखे	अनुक्रमांक		मिळालेली रक्कम
			पासून	पर्यंत	
डी ९०	१००	१००	३०१	४००	₹ १०,०००

कर्जरोखे प्रमाणपत्र सोबत जोडले आहे.

कळावे.

आपला विश्वासू,
दिशा इंडस्ट्रीज लिमिटेड करिता

सही
(श्री. अविनाश नातू)
कंपनी चिटणीस

सोबत : कर्जरोखे प्रमाणपत्र

२) कर्जरोख्यावरील व्याज :

कर्जरोखा हे कंपनीचे कर्जाऊ भांडवल आहे. कर्जरोख्यांमध्ये केलेल्या गुंतवणुकीवर कर्जरोखेधारकास व्याजाच्या स्वरूपात उत्पन्न मिळते. कर्जरोख्यांवरील व्याज कंपनीस द्यावे लागते ते नफ्यावर अवलंबून नसते. देय असलेले व्याज कंपनी व्याज अधिपत्राद्वारे देण्याची व्यवस्था करते. 'व्याज अधिपत्र' हे पत्रासोबत जोडण्यात येते. या पत्रात कर्जरोख्यांची संख्या, अनुक्रमांक (पासून-पर्यंत) ढोबळ रक्कम, टी.डी.एस आणि निव्वळ देय व्याज इत्यादी उल्लेख असावा. व्याज देण्यासंबंधी संचालक मंडळ ठराव संमत करते.

कंपनी व्याज अधिपत्राद्वारे किंवा इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीद्वारे व्याज देते.

अ) अधिपत्राद्वारे व्याज देणे.

रोलटा इंडिया लिमिटेड

नोंदणीकृत कार्यालय : रोलटा टॉवर, बी विंग, रोलटा टेक्नॉलॉजी पार्क,

एमआयडीसी अंधेरी (प), मुंबई ४०० ०९३

(CIN : L74999 MH 1989 PLC 052384)

फोन: ०२२-२६२०५५५५

वेबसाईट : www.roltalimited.com

फॅक्स : ०२२-१०२०६४३१

ई-मेल : rolta31@gmail.com

संदर्भ क्र.: आर/डीएच/०७/१९-२०

दि. १० जून, २०१९

श्रीमती दिया सलुजा

आदिती अपार्टमेंट, एम.जी.रोड,

मीरा रोड, (पू.), मुंबई - ४०१ १०७

विषय : कर्जरोख्यावर व्याज देण्याबाबत.

महोदया,

संचालक मंडळाच्या सूचनेनुसार आपणास कळविण्यात येत आहे की, दिनांक ५ जून २०१९ रोजी झालेल्या संचालक मंडळाच्या सभेत आपण खरेदी केलेल्या १००, १०% व्याजाच्या अपरिवर्तनीय प्रत्येकी १०० रु. मूल्य असलेल्या कर्जरोख्यांवर व्याज देण्यासंबंधी ठराव संमत करण्यात आला.

त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे-

१	२	३	४	५	६	७
पान क्रमांक	कर्जरोख्यांची संख्या	कर्जरोख्यांचे क्रमांक	व्याजाची ढोबळ रक्कम	कर कपात (टी. डी. एस.) व्याज रक्कमेवर	निव्वळ व्याज रु.	व्याज अधिपत्र क्रमांक
		पासून पर्यंत				
सी २४०	१००	६०१ ७००	₹ १,०००	-	₹ १०००	I.W. ९६४६

सोबत वरील रकमेचे व्याज अधिपत्र जोडले आहे. कृपया ते या पत्रापासून अलग/वेगळे करून बँकेत जमा करावे. कळावे.

आपली विश्वासू,
रोलटा इंडस्ट्रीज करिता

सही
(श्रीमती सिमरन उणेचा)
कंपनी चिटणीस

सोबत : व्याज अधिपत्र

ब) इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीद्वारे व्याज देणे (ECS, NEFT, इत्यादी द्वारे)

बालाजी स्टील लिमिटेड

नोंदणीकृत कार्यालय : सर्वे नं. ७८ प्लॉट नं. ४८, बालाजी टॉवर,

माल रोड, पुणे ४११ ०३८

(CIN : L54430 MH 1999 PLC 300477)

फोन: ०२०-२०१०६५५२

फॅक्स: ०२०-३०२०५४११

संदर्भ क्र.: बी/डीएच/३०/१९-२०

वेबसाईट : www.balajisteelltd.com

ई-मेल : balaji30@gmail.com

दि. १२ मार्च, २०१९

श्रीमती अमृता दीक्षित

३०/२०, डावी भुसारी कॉलनी,

कोथरुड डेपो,

पुणे ४११ ०३८

विषय : कर्जरोख्यावरील व्याज इलेक्ट्रॉनिक पद्धती

(ECS Or NEFT)

महोदया,

संचालक मंडळाच्या सूचनेनुसार आपणास कळविण्यात येत आहे की दि. १० मार्च २०१९ रोजी झालेल्या संचालक मंडळाच्या सभेत आपण खरेदी केलेल्या प्रत्येकी रु. १०० किंमत असलेल्या परतफेडीच्या कर्जरोख्यांवर व्याज १०% दराने ३१ मार्च २०१९ रोजी संपणाऱ्या वर्षासाठी देण्याबाबतचा ठराव संमत करण्यात आला.

कंपनीने कर्जरोख्यांवरील व्याज देण्यासंबंधी सर्व तरतुदींचे पालन केले असून सदर व्याज इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीद्वारे (ECS/NEFT) अदा करण्यात येईल त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे :

१	२	३		४	५	६
रजिस्टर क्रमांक	कर्जरोख्यांची संख्या	अनुक्रमांक		एकूण व्याज	टी. डी. एस. १०%	निव्वळ व्याज
		पासून	पर्यंत			
C - ४४०	१००	६०१	७००	₹ १,०००	-	₹ १,०००

आपण कंपनीकडे दिलेल्या बँक खात्याच्या तपशीलानुसार देय असलेल्या व्याजाची रक्कम इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने वर्ग करण्यात येईल.

कळावे.

आपला विश्वासू,
बालाजी स्टील लिमिटेड करिता

सही
(श्री. निखिल दीक्षित)
कंपनी चिटणीस

३) कर्जरोख्याचे परिवर्तन :

ज्या कर्जरोख्याचे विशिष्ट कालावधीनंतर समहक्क भागांमध्ये परिवर्तन करण्यात येते. अशा कर्जरोख्यांना परिवर्तनीय कर्जरोखे असे म्हणतात. कर्जरोखेधारकांकडून कर्जरोख्याच्या परिवर्तनबाबतचे पत्र मिळाल्यानंतर संबंधित कर्जरोखेधारकाला कर्जरोख्याचे परिवर्तन समहक्क भागात केल्याबाबतचे पत्राद्वारे कंपनी चिटणीस कळवितो. या पत्रात नवीन भाग प्रमाणपत्र लवकरच देण्यात येईल किंवा पत्रासोबतच पाठविण्यात आले आहे असे कळविले जाते.

कर्जरोख्याचे समहक्क भागात परिवर्तन करण्यासाठी भागधारकाच्या सभेत विशेष ठराव संमत करून त्यास मान्यता दिली जाते. मान्यता मिळाल्यानंतर कर्जरोखे धारकास परिवर्तनाचे पत्र पाठविले जाते.

कृष्णा इलेक्ट्रॉनिक लिमिटेड

नोंदणीकृत कार्यालय : १०, कृष्णा सदन, शिवाजी चौक,

सोलापूर - ४१३ ००१

(CIN : L53888 MH 1987 PLC042262)

फोन : ०२४-९७४६३४०२

वेबसाईट : www.krishnaelectronicsLtd.com

फॅक्स : ०२४-९६४२९२०१

ई-मेल : krishna30@gmail.com

संदर्भ क्रमांक : के/डीएच/३१/१९-२०

दि. ५ जून, २०१९

श्री. महेश मालपाणी

२०, बालाजी कॉम्प्लेक्स

लक्ष्मी रोड,

सोलापूर - ४१३ ०१८

विषय : कर्जरोख्याचे समहक्क भागात परिवर्तन.

महोदय,

आपणास कळविण्यात येते की, कर्जरोखे विक्रीच्या वेळी ठरलेल्या अटीप्रमाणे, १०% दराचे १,००,००० परिवर्तनीय कर्जरोखे परिवर्तनास पात्र आहेत.

दिनांक २५ मे २०१९ रोजी झालेल्या भाग धारकांच्या विशेष सर्वसाधारण सभेत संमत केलेल्या विशेष ठरावाद्वारे कर्जरोख्यांचे समहक्क भागात परिवर्तन करण्यास मान्यता देण्यात आली. परिवर्तनाचा दर २:१ असा आहे. आपण सादर केलेल्या विकल्प पत्रानुसार आपण धारण केलेल्या १०० कर्जरोख्यांसाठी आपणास ५० समहक्क भाग देण्यात आले आहेत. आपण धारण केलेल्या समहक्क भागाचा तपशील खालीलप्रमाणे :

१	२	३	४		५
रजिस्टर पृष्ठ क्रमांक	कर्जरोख्याची संख्या	समहक्क भाग वाटपांची संख्या	अनुक्रमांक नंबर		भाग दाखला क्रमांक
			पासून	पर्यंत	
४६५	१००	५०	५०१	५५०	२२१९

कंपनीच्या सही शिक्क्यानिशी दिला जाणारा भाग दाखला सोबत जोडला आहे.

दि. २५ मे २०१९ पासून कर्जरोखे दाखला अविधीग्राह्य असेल.

कळावे.

आपला विश्वासू,
कृष्णा इलेक्ट्रॉनिक्स लिमिटेड करिता

सही
(श्री. नितीन सराफ)
कंपनी चिटणीस

सोबत : भाग दाखला

४) कर्जरोख्याची परतफेड :

कर्जरोख्याची परतफेडीची मुदत संपत असल्यास कंपनी चिटणीस कर्जरोखे धारकास कर्जरोख्याच्या परतफेडीचे पत्र पाठवून कळवितो.

कर्जरोख्याच्या परतफेडीसाठी कंपनीला कर्जरोखे परतफेड राखीव निधी (DRRF) निर्माण करावा लागतो. या राखीव निधीमधून कर्जरोख्याची परतफेड केली जाते.

या पत्रासोबत कर्जरोखे धारकास विहित नमुन्यातील परतफेडीचा अर्ज पाठविण्यात येतो. सदर अर्ज भरून या अर्जासोबत कर्जरोखे प्रमाणपत्र कंपनीकडे परतफेडीसाठी पाठविण्याची विनंती करण्यात येते.

अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर चिटणीस अर्जातील माहिती व कर्जरोख्यातील तपशील बरोबर असल्याची खात्री करतो आणि त्यानंतर कर्जरोखे परतफेडीचे पत्र पाठवितो.

स्वस्तिक मार्बल लिमिटेड

नोंदणीकृत कार्यालय : ३०/क, आचल टॉवर्स, स्वस्तिक भवन, कॅम्प,

पुणे ४११ ००१

(CIN : L34508 MH 2000 PLC 311299)

फोन : ०२०-२३४६७०११

फॅक्स : ०२०-२३४६६०२२

संदर्भ क्र. : एस/डीएच/१३/१९-२०

वेबसाईट : www.swastikmarbleLtd.com

ई-मेल : swastik30@gmail.com

दिनांक : १० ऑक्टोबर, २०१९

श्रीमती अस्मिता मालपाणी

अमृता अपार्टमेंट,

२५ नारायण पेठ,

पुणे - ४११ ०३०

विषय: कर्जरोख्याच्या परतफेडीबाबत.

महोदया,

आपणास कळविण्यात येते की, मे २०१४ मध्ये वाटप केलेले १०% दराचे १,००,००० अपरिवर्तनीय कर्जरोखे १२ नोव्हेंबर २०१९ रोजी परतफेडीस पात्र ठरत आहेत. दि. ८ ऑक्टोबर २०१९ रोजी झालेल्या संचालक मंडळाच्या सभेत ठराव क्र. ३४६२ नुसार नमूद केलेले कर्जरोखे कंपनीच्या परतफेड राखीव निधीचा उपयोग करून परतफेड करण्यात येतील.

कर्जरोखे परतफेडीचा अर्ज पत्रासोबत पाठवित आहोत सदर अर्ज भरून त्या सोबत कर्जरोखे प्रमाणपत्र कंपनीच्या नोंदणीकृत कार्यालयात ३ नोव्हेंबर २०१९ पर्यंत जमा करण्याची व्यवस्था करावी.

वरील औपचारिकता पूर्ण झाल्यानंतर कर्जरोख्याची रक्कम आपल्या बँक खात्यावर वर्ग करण्यात येईल.

कृपया आपल्या बँक खात्याचा तपशील कंपनी कार्यालयाकडे पाठवावा ही विनंती.

कळावे.

आपली विश्वासू,
स्वस्तिक मार्बल लिमिटेड करिता

सही
(श्रीमती उषा सुरती)

कंपनी चिटणीस

सोबत : कर्जरोखे परतफेड अर्ज

सारांश

- कर्जरोख्याची विक्री करून जमा केलेले भांडवल हे कंपनीचे कर्जाऊ भांडवल आहे. कर्जरोखेधारक हे कंपनीचे धनको असतात. त्यांनी केलेल्या गुंतवणुकीवर व्याजाच्या स्वरूपात मोबदला त्यांना मिळतो. कंपनीच्या विसर्जन प्रसंगी भागधारकाच्या अगोदर त्यांना भांडवलाची परतफेड केली जाते त्यामुळे भांडवल बुडण्याचा धोका अत्यंत कमी असतो.
- कर्जरोखे धारकाकडे कंपनीची मालमत्ता तारण ठेवलेली असल्यामुळे ते सुरक्षित असतात.
- कंपनी चिटणिसास कर्जरोखे धारकांशी कर्जरोख्यांचे वाटप, कर्जरोख्यांवरील व्याज देणेबाबत, कर्जरोख्याचे समहक्क भागात परिवर्तन आणि कर्जरोख्याची परतफेड इत्यादी प्रसंगी पत्रव्यवहार करावा लागतो, त्यांच्याबरोबर पत्रव्यवहार करत असताना सभ्यता, तत्परता, कायदेशीर तरतुदी, पारदर्शकता, संक्षिप्तता इत्यादी मुद्दे विचारात घ्यावे लागतात.

स्वाध्याय

प्र.क्र. १ अ) खाली दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

- १) कर्जरोख्याद्वारे जमा केलेले भांडवल हे कंपनीचे भांडवल असते.
अ) कर्जाऊ ब) मालकीचे क) कायम
- २) कर्जरोखे धारक हे कंपनीचे असतात.
अ) मालक ब) धनको क) ऋणको
- ३) कंपनीस कर्जाऊ भांडवलाचा पुरवठा करतात.
अ) समहक्क भागधारक ब) कर्जरोखे धारक क) अग्रहक्क भागधारक
- ४) नोंदवलेल्या कर्जरोख्यांवरील व्याज द्वारे दिले जाते.
अ) व्याज कूपन ब) व्याज अधिपत्र क) परतावा आदेश
- ५) हे कंपनीचे धनको असतात.
अ) भागधारक ब) कर्जरोखेधारक क) संचालक
- ६) वाहक कर्जरोखधारकांना व्याज द्वारे दिले जाते.
अ) व्याज अधिपत्र ब) परतावा आदेश क) व्याज कूपन
- ७) कर्जरोख्यावरील परतावा स्वरूपात स्थिर दराने दिला जातो.
अ) लाभांश ब) कर्ज क) व्याज
- ८) हा असा दस्तावेज आहे की ज्या द्वारे कंपनी सही शिक्क्यानिशी कर्ज घेतल्याची कबुली देते.
अ) कर्जरोखा ब) भाग क) राखीव निधी
- ९) ज्या कर्जरोख्याची परतफेड ठरावीक मुदतीनंतर केली जाते अशा कर्जरोख्यांना कर्जरोखे म्हणतात.
अ) परिवर्तनीय ब) नोंदवलेले क) परतफेडीचे
- १०) कर्जरोख्यावर दिल्या जाणाऱ्या व्याजाचा दर असतो.
अ) अनिश्चित ब) बदलता क) स्थिर
- ११) कर्जरोखेधारकांना कंपनीकडून प्रमाणपत्र दिले जाते.
अ) भाग ब) बंधपत्र क) कर्जरोखा
- १२) व्याज अधिपत्र हे कंपनीच्या ना पाठविले जाते.
अ) भागधारक ब) कर्जरोखेधारक क) मालक

ब) जोड्या जुळवा.

गट 'अ'		गट 'ब'	
अ)	कर्जरोखेधारक	१)	कर्जाऊ भांडवल
ब)	नोंदवलेल्या कर्जरोख्यावरील व्याज	२)	व्याज कूपन
क)	परिवर्तनीय कर्जरोखे	३)	कर्जाचा पुरावा
ड)	कर्जरोखे प्रमाणपत्र	४)	सुरक्षित गुंतवणूक
इ)	कर्जरोख्यात गुंतवणूक	५)	व्याज अधिपत्र
फ)	परतफेडीचे कर्जरोखे	६)	कर्जरोख्यात परिवर्तन
ग)	कर्जरोखे	७)	जोखमीची गुंतवणूक
		८)	भागाचा पुरावा
		९)	धनको
		१०)	समहक्क भागामध्ये परिवर्तन
		११)	ठरावीक मुदतीनंतर परतफेड
		१२)	कंपनी विसर्जन समयी परतफेड
		१३)	मालक
		१४)	मालकीचे भांडवल

क) खालील प्रत्येक विधानासाठी एक शब्द, शब्द समूह किंवा संज्ञा लिहा.

- १) कर्जरोख्यातील गुंतवणुकीवर मिळणारा परतावा.
- २) कर्जरोखे धारण केल्याचा पुरावा.
- ३) कर्जरोखेधारकाचा दर्जा.
- ४) समहक्क भागात रूपांतर होणारे कर्जरोखे.
- ५) कंपनीचे कर्जरोखे खरेदी करणारी व्यक्ती.
- ६) असा दस्तावेज ज्या द्वारे कंपनी सही शिक्क्यानिशी कर्ज घेतल्याची कबुली देते.
- ७) ज्या कर्जरोख्यांची नोंद कर्जरोखे नोंद पुस्तकात केली आहे असे कर्जरोखे.

ड) खालील विधाने बरोबर की चूक ते लिहा.

- १) कर्जरोखेधारकांना नियमित लाभांश मिळतो.
- २) कर्जरोख्याद्वारे जमा केलेले भांडवल हे कंपनीचे कर्जाऊ भांडवल आहे.
- ३) परिवर्तनीय कर्जरोख्याचे समहक्क भागात रूपांतर होऊ शकते.
- ४) कर्जरोख्यावरील व्याज हे नफ्याच्या प्रमाणावर अवलंबून असत नाही.
- ५) कर्जरोखेधारकांना कंपनीच्या सभासदत्वाचे सर्व अधिकार असतात.
- ६) लाभांश अधिपत्राचा उपयोग कर्जरोखधारकांना व्याज देण्यासाठी केला जातो.
- ७) सर्व प्रकारचे कर्जरोखे समहक्क भागांमध्ये परिवर्तन होण्यास पात्र असतात.

- ८) कर्जरोख्याची परतफेड कंपनी कधीच करत नाही.
 ९) कर्जरोखेधारक हे कंपनीचे मालक असतात.
 १०) कर्जरोखे नेहमीच पूर्ण वसूल झालेले असतात.

इ) गटात न बसणारा शब्द शोधा.

- १) डिपॉझिटरी, व्याज, लाभांश
 २) व्याज अधिपत्र, लाभांश अधिपत्र, डीमॅट
 ३) कर्जरोखेधारक, भागधारक, डिमटेरिअलायझेशन
 ४) कर्जरोखेधारक, भागधारक, सेबी (SEBI)

फ) खालील वाक्ये पूर्ण करा.

- १) कर्जरोखेधारक हे कंपनीचे असतात.
 २) कंपनी प्रमाणपत्राचे वाटप कर्जरोखेधारकास करते.
 ३) कर्जरोखेधारकांना स्वरूपात निश्चित दराने परतावा मिळतो.
 ४) नोंदवलेल्या कर्जरोख्यांवरील व्याज द्वारे दिले जाते.
 ५) ला कर्जरोखेधारकांशी महत्त्वाच्या प्रसंगी पत्रव्यवहार करावा लागतो.
 ६) कर्जरोखे खरेदी करणाऱ्या व्यक्तीस असे म्हणतात.
 ७) कर्जरोख्यांवरील व्याज हे वर अवलंबून असत नाही.
 ८) हक्क असलेले कर्जरोखे कंपनी विक्री करू शकत नाही.
 ९) कर्जरोखे प्रमाणपत्र हे कर्जरोखे वाटप केल्यापासून महिन्यांच्या आत दिले पाहिजे.
 १०) ची नियुक्ती केली नसेल तर कंपनी ५०० पेक्षा जास्त लोकांना कर्जरोख्याची विक्री करू शकत नाही.
 ११) ना कर्जरोखे विक्री करण्याचा अधिकार असतो.

ग) कंसातील अचूक पर्याय निवडा.

गट 'अ'		गट 'ब'	
अ)	कर्जरोख्यावरील परतावा	१)	
ब)	कर्जरोखे प्रमाणपत्र	२)	
क)		३)	कर्जरोखेधारक
ड)		४)	कर्जरोखे
इ)		५)	कर्जरोखे वाटपाचा अधिकार

(कर्जाऊ भांडवल, संचालक मंडळ, धनको, ६ महिन्यांच्या आत देणे, व्याज)

ह) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- १) कर्जरोखेधारक कोणाला म्हणतात ?
 २) कर्जरोखे धारकाला कशाच्या स्वरूपात मोबदला मिळतो ?
 ३) कर्जरोखा म्हणजे काय ?

- ४) परिवर्तनीय कर्जरोखे म्हणजे काय ?
- ५) कर्जरोखे वाटप करण्याचा निर्णय कोण घेते ?
- ६) कर्जरोख्याची परतफेड करताना कोणता फॉर्म सोबत जोडला जातो ?
- ७) कर्जरोख्याचे वाटप केल्यानंतर कोणते प्रमाणपत्र दिले जाते ?

ई) खालील वाक्यातील अधोरेखित शब्द दुरुस्त करून वाक्य पुन्हा लिहा.

- १) कर्जरोख्याची खरेदी करणाऱ्या व्यक्तीस भागधारक असे म्हणतात.
- २) कर्जरोखेधारकांना नियमितपणे निश्चित दराने लाभांश दिला जातो.
- ३) भाग प्रमाणपत्र हे कर्जरोख्याचे वाटप केल्यानंतर दिलेच पाहिजे.
- ४) कर्जरोखे परतफेड निधी हा कंपनी भागांच्या परतफेडीसाठी निर्माण करते.
- ५) कर्जरोखे परतफेड पत्रासोबत डीमॅट विनंती अर्ज पाठविला जातो.
- ६) कर्जरोख्याचे वाटप केल्यानंतर कर्जरोखे प्रमाणपत्र ८ महिन्याच्या आत कर्जरोखेधारकास पाठविले जाते.

ज) योग्य क्रम लावा.

- १) अ) संचालक मंडळ ठराव
ब) कर्जरोख्याचे वाटप
क) संचालक मंडळाची सभा
- २) अ) व्याज अधिपत्र
ब) कर्जरोख्यांचे वाटप
क) संचालक मंडळाची सभा

प्र.क्र. २) खालील संज्ञा/संकल्पना स्पष्ट करा.

१) कर्जरोखे	२) कर्जरोखेधारक
३) कर्जरोख्यावरील व्याज	४) कर्जरोख्याची परतफेड
५) कर्जरोख्याचे परिवर्तन	६) व्याज अधिपत्र
७) संक्षिप्तता	८) अचूकता
९) सौजन्यता	१०) कर्जरोखे प्रमाणपत्र

प्र.क्र. ३) थोडक्यात उत्तरे लिहा.

- १) चिटणिसाला कर्जरोखेधारकाशी कोणकोणत्या प्रसंगी पत्रव्यवहार करावा लागतो ?
- २) कर्जरोखेधारकाशी पत्रव्यवहार करताना चिटणिसाने कोणते मुद्दे लक्षात घ्यावेत ?

प्र.क्र. ४) खालील विधाने सकारण स्पष्ट करा.

- १) कंपनी चिटणिसाला कर्जरोखेधारकांशी पत्रव्यवहार करताना विशेष काळजी घ्यावी लागते.
- २) विशिष्ट परिस्थितीमध्ये चिटणिसाला कर्जरोखेधारकांबरोबर पत्रव्यवहार करावा लागतो.

प्र.क्र. ५) खालील प्रश्न सोडवा.

- १) कर्जरोख्याचे वाटप केल्याबाबतचे पत्र लिहा.
- २) कर्जरोखेधारकास व्याज अधिपत्राद्वारे व्याज दिल्याचे कळविणारे पत्र लिहा.
- ३) कर्जरोख्यांच्या परतफेडीची माहिती कर्जरोखेधारकास देणारे पत्र तयार लिहा.
- ४) कर्जरोखेधारकास कर्जरोख्याचे समहक्क भागात परिवर्तन केल्याचे माहिती देणारे पत्र लिहा.
- ५) इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीद्वारे कर्जरोख्यावरील व्याज दिल्या बाबतचे पत्र कर्जरोखेधारकास लिहा.

